

Міжнародная летняя школа беларусістыкі...

Лідзія Сямешка

Рэспубліканскі інстытут вышэйшай школы

e-mail: lidiya1408@gmail.com

Міжнародная летняя школа беларусістыкі:
мэты і матывы вывучэння беларускай мовы

Інтэрв'ю з кіраўніком адукацыйна-культурніцкага праекта
“Міжнародная летняя школа беларусістыкі” Лідзіяй Сямешка¹

Рэзюмэ

Абмяркоўваюцца пытанні арганізацыі і правядзення МЛШБ, кантынгент слухачоў, матывы і мэты вывучэння беларускай мовы іншаземцамі, лінгвадыдактычныя мадэлі навучання беларускай мове на кароткатэрміновых курсах.

Abstrakt

*The International Summer School
of Belarusian Studies*

*The interview with Lidziya Siameshka, the
head of educational and cultural project “The
International Summer School of Belarusian
Studies*

The contribution discusses the organization and holding of the International Summer School of Belarusian Studies, the motives and purposes of learning Belarusian by international students, lingvodidactic models of teaching Belarusian on crash courses.

– Лідзія Іванаўна, што такое Міжнародная летняя школа беларусістыкі?

– Феномен летніх моўных школ з праграмай кароткатэрміновага навучання даўно вядомы ва ўсім свеце. Яны ладзяцца ў розных краінах і лічацца эфектыўным спосабам авалодання іншай мовай у непасрэдных стасунках з яе носьбітамі. Міжнародная летняя школа беларусістыкі (МЛШБ) – не выключэнне. Гэта

двухтыднёвая адукацыйна-культурная праграма, у межах якой іншаземцы маюць магчымасць не толькі інтэнсіўна вывучаць беларускую мову ў асяродку носьбітаў мовы, але і пазнаёміцца з рознымі аспектамі сучаснага культурнага жыцця краіны, гістарычнай традыцыяй і нацыянальнымі каштоўнасцямі беларусаў.

З іншага боку, МЛШБ – гэта магчымасць наладжвання і паглыблення навуковых і культурных кантактаў з замежнымі даследчыкамі і аматарамі беларускай мовы, літаратуры, культуры, гэта спосаб пашырэння ў свеце ведаў пра моўную і культурную самабытнасць беларускага народа і яго ўклад у сусветную культуру і навуку.

– Хто ён, удзельнік МЛШБ?

– Кантынгент удзельнікаў МЛШБ вельмі неаднародны як па нацыянальных і ўзроставых характарыстыках, так і па матывацыйных параметрах і ўзроўню валодання беларускай мовай. Школа збірае слухачоў з усяго свету: для адных – гэта проста пазнавальная паездка дзеля знаёмства з краінай Беларусь, беларускай мовай і культурай, іншыя жадаюць павысіць узровень валодання, каб працягваць вывучаць ці выкладаць беларускую мову ў сваёй краіне. У пераважнай большасці гэта студэнты, магістранты, аспіранты, якія спецыялізуюцца ў галіне славістыкі і беларусістыкі (лінгвістыка, мастацкі і навуковы пераклад, усходнеславянскае мовазнаўства і літаратуразнаўства, журналістыка, міжнародная камунікацыя), а таксама выкладчыкі беларускай мовы і літаратуры ці іншых славянскіх моў з роз-

¹ <https://skolabel.w-ordpress.com/2017/07/05/зразумець-парадак-сальнае-чаму/> [доступ: 05.07.2017].

Лідзія Сямешка

ных замежных адукацыйных устаноў, дзе даследаецца беларусазнаўчая праблематыка і выкладаецца беларуская мова як замежная.

Што да асобных характарыстык, то ўдзельнік МЛШБ – асоба актыўная і, як правіла, шматмоўная (беларуская мова далёка не першая замежная мова, і нават не другая), таму ведае сучасныя стратэгіі авалодання мовай, мае свой індывідуальны кагнітыўны стыль працы і можа ацэньваць новы адукацыйны вопыт паводле ўласнай аксіялагічнай шкалы.

Наўрад ці слухач Школы абсалютны прагматык, рацыянальная цікавасць якога да беларусістыкі выклікана рэальнымі жыццёвымі патрэбамі. Хоць гэта таксама не выключаецца, бо, як ужо адзначана, сярод слухачоў дастаткова аб'ектыўна матываваных славістаў – маладых і сталага ўзросту. Многія з іх ужо карыстаюцца беларускай мовай у прафесійнай навуковай ці перакладчыцкай дзейнасці, выкладаюць яе ў адукацыйных установах, на розных грамадскіх курсах. Гэтыя ўдзельнікі дакладна ўяўляюць галіну прымянення новых ведаў і таму матываваныя ў плане патрабаванняў да вынікаў сваёй вучэбнай дзейнасці.

Другая катэгорыя навучэнцаў матывуе выбар беларускай мовы пэўнымі суб'ектыўнымі запатрабаваннямі – інтэлектуальнымі, культурнымі, ідэалагічнымі, звязвае яго з сяброўскімі стасункамі. Гэта пераважна маладыя людзі з эканамічна стабільных краін з высокім узроўнем адукацыі. Ім цікава вандраваць па свеце, пазнаваць феномены розных культур, асаблівасці матэрыяльнага і духоўнага жыцця іншых народаў, папыраць свой круггляд. Прычыны, што “падштурхнулі” да вывучэння беларускай мовы, абгрунтоўваюцца ў катэгорыях: “даведацца, хто гэта беларусы”, “мова прыгожая, мілагучная”, “цікавыя традыцыі, фальклор”, “багатая культура”, “Беларусь – terra incognita”, “вывучаю дзеля ўласнага развіцця”, “дзеля стасункаў з беларускімі сябрамі”, “каб падтрымаць беларускамоўную супольнасць”, “каб мова не знікла з еўрапейскай мапы”.

Трэцяя катэгорыя – этнічныя беларусы, прадстаўнікі беларускай дыяспары як з суседніх і гістарычна звязаных з Беларуссю краін, так і з далёкага замежжа. Удзел у Школе разгля-

даюць як магчымасць “прыехаць на Радзіму, даведацца нешта новае для сябе”, “удасканаліць маўленчыя навыкі”. Вывучаюць мову, бо лічаць валоданне ёю “паказчыкам культуры і беларускасці”, каб “звацца беларусам”, “каб ведаць свае карані”, “каб ведаць, чым адрозніваемся ад іншых народаў”, каб “перадаць дзецям сваю мову, культуру, гісторыю”.

Паводле геаграфіі: удзельнічаюць навукоўцы і студэнты як з краін, дзе беларуская мова ёсць мовай этнічнай меншасці і вывучаецца ў розных адукацыйных установах (Украіна, Расія, з краін ЕС – Польшча, Чэхія, Літва, Латвія, Эстонія), так і з краін, дзе існуюць славістычныя цэнтры ці маюцца пэўныя традыцыі вывучэння беларускай мовы і даследавання беларусазнаўчай праблематыкі. Гэта Аўстрыя, Германія, Англія, Венгрыя, Канада, ЗША, Славакія, Сербія, апошнім часам – Японія, Кітай, а летась былі студэнты з Аўстраліі, Індыі.

Паводле ўзросту: ад 18-ці да 70-ці гадоў.

Але хто б ні быў удзельнік Летняй школы беларусістыкі, якімі матывамі і мэтамі ні кіраваўся б, мы ўдзячныя яму за цікавасць да нашай мовы, культуры, краіны.

– Чаму ў замежжы цікавяцца беларускай мовай і культурай?

– А чаму імі не цікавіцца? Чаму ўвогуле людзі вывучаюць іншыя мовы, нават мёртвыя? Ці Вы маеце на ўвазе, чаму цікавяцца, калі многія беларусы абьякава ставяцца да яе? Дык часам і па гэтай прычыне: хочучь зразумець парадаксальнае “чаму”.

Думаю, цікавяцца, бо разумеюць капітоўнасць любой мовы, і не толькі як сродку камунікацыі, але перадусім як з'явы культуры. Кожная мова – гэта своеасаблівы погляд на свет, склад душы яе носьбітаў, логіка іх розуму і стылю мыслення. Беларускі погляд на свет, замацаваны тысячагадовай традыцыяй у багатай духоўнай і інтэлектуальнай культуры беларускага народа, у яго гістарычным вопыце, несумненна, узбагаціць кожнага, хто захоча авалодаць ім.

Калі браць сучасны геапалітычны кантэкст, то цікавасць да беларускай мовы, як і

Міжнародная летняя школа беларусістыкі...

да іншых невялікіх паводле колькасці носьбітаў моў, – гэта ў пэўным сэнсе вынік агульнаеўрапейскай адукацыйна-моўнай палітыкі, скіраванай на ўкараненне прынцыпаў шматмоўя і полікультурнасці адукацыі, прызнанне шматмоўнай асобы ва ўмовах глабалізацыі прыярытэтам і каштоўнасцю (вядомая формула 1+2: *родная мова і як мінімум дзве замежныя*). Дастаткова ўгадаць паказальны загаловак моўнага сайта Еўракамісіі: “Чым больш ведаеш моў, тым большы ты ёсць чалавек”. Сёння стымулюецца вывучэнне не толькі моў, што традыцыйна лічацца мовамі міжнародных стасункаў, але і т. зв. “малых”, бо ўсе замежныя мовы ў кантэксце дыялогу культур набываюць статус сродку міжнародных і міжкультурных зносін. Вывучэнне моў дапамагае лепш зразумець міжкультурныя дыстанцыі, сапраўдныя ці ўяўныя.

Праз анкетаванне ўдзельнікаў МЛШБ выяўляецца скіраванасць іх інтэнцыі на канчатковы вынік – адкрыць для сябе праз авалоданне мовай самабытны беларускі свет, адпаведны менавіта гэтаму месцу прыроды, гэтаму тыпу культуры, і гатоўнасць да далейшага яго вывучэння як крыніцы новых культурных ведаў, як спосабу развіцця ўласнай эрудыцыі.

Разам з тым варта адзначыць, што ўзровень зацікаўленасці і матывы вывучэння любой мовы ў значнай ступені залежаць ад яе статусу ў дзяржаве, базавых сацыяльных функцый і месца ў сістэме адукацыі. Паколькі ў айчынай вышэйшай адукацыі беларуская мова амаль не выкарыстоўваецца, за выключэннем асобных гуманітарных галін, то падрыхтаваць сёння на беларускай мове прафесіяналаў у розных галінах дзейнасці для іншых краін наўрад ці магчыма, што адпаведна абмяжоўвае аб’ектыўна-прагматычную матывацыю і памяншае колькасць ахвотнікаў звязваць свае жыццёвыя перспектывы з беларускай мовай.

– *Як (і ў чыіх галовах) узнікла ідэя правядзення летняга беларусазнаўчага семінара? Якімі былі першыя Школы?*

– Упэўнена, што такая ідэя існавала ў галовах многіх беларусазнаўцаў, якія хоць калі-небудзь удзельнічалі ў падобных семінарах у іншых краінах. Тым не менш на міжнародным

рынку летніх адукацыйных паслуг МЛШБ – з’ява адносна новая. За савецкім часам арганізаванае навучанне іншаземцаў беларускай мове не ўяўлялася магчымым. Адпаведна незапатрабаванай заставалася распрацоўка пытанняў методыкі навучання беларускай мове іншаземцаў, тэрміналагічны апарат гэтай дысцыпліны. І толькі з набыццём дзяржаўнай незалежнасці і атрыманнем беларускай мовай статусу дзяржаўнай мовы гэтае пытанне актуалізавалася. На пачатку 1990-х гадоў ўзнікла патрэба ў новых праектах, скіраваных на найхутчэйшае ўваходжанне Беларусі ў міжнародную супольнасць. Наладжваліся цесныя стасункі з беларускай дыяспарай, замежнымі суполкамі беларускай культуры і міжнароднымі навуковымі і адукацыйнымі цэнтрамі, якія займаліся беларусазнаўчай праблематыкай. У траўні 1991 г. у Мінску адбыўся 1-шы Міжнародны кангрэс замежных даследчыкаў беларускага свету і была створана Міжнародная асацыяцыя беларусістаў. Стала рэальнай ідэя Летняй школы беларускай мовы для іншаземцаў, якая і была ажыццёўлена тым жа летам на філалагічным факультэце БДУ. У два заходы (3 – 29 ліпеня і 1 – 25 жніўня 1991 г.) супрацоўнікі кафедры беларускай мовы і літаратуры для прыродазнаўчых факультэтаў (загадчык кафедры дацэнт У. Навумовіч), выкладалі беларускую мову для замежных славістаў. Аднак праз неспрыяльную тагачасную фінансава-эканамічную сітуацыю Летняя школа беларусістыкі без дзяржаўнай падтрымкі ў хуткім часе спыніла сваю дзейнасць. Аднавіўся гэты праект у канцы 1990-х гадоў на кафедры сучаснай беларускай мовы філалагічнага факультэта БДУ (загадчык кафедры Л. Сямешка). Павелічэнне колькасці студэнтаў, што мелі намер авалодаць беларускай мовай, з аднаго боку, змена “вобраза” мовы ў лінгвістыцы, фарміраванне лінгвакультурнай парадыгмы навучання, – з другога, патрабавалі пераасэнсавання моўна-адукацыйных прыярытэтаў, у тым ліку і ў аспекце навучання беларускай мове іншаземцаў. Гэта актывізавала даследаванне на кафедры пытанняў выкладання беларускай мовы іншаземцам, што ў выніку стала асновай для папярэння профілю філалагічнай адукацыі і вылучэння на філалагічным факультэце новай спецыялізацыі “Беларуская мова як замежная”. Былі распрацаваны навучальна-праграмныя матэрыялы гэтай спецыялізацыі, спецкурсы, спецсемінары, а таксама

Лідзія Сямешка

асэнсоўвалася канцэпцыя Міжнароднай школы беларусістыкі, якая мелася набыць статус адмысловай стала дзейнай адукацыйнай і культурна-асветніцкай структуры, што займалася б прасоўваннем беларусістыкі на міжнародным адукацыйным рынку, распрацоўкай вучэбна-метадычных матэрыялаў, праграм узаемадзеяння з моўнымі школамі іншых краін і наладжваннем як летніх, так і зімовых канікулярных семінараў, моўных курсаў для іншаземцаў.

З дапамогай грамадскай фундатарскай падтрымкі праект Міжнароднай школы беларусістыкі пачаў ажыццяўляцца на кафедры сучаснай беларускай мовы. Для навучэнцаў Летняй школы-1999 аўтарскім калектывам кафедры быў выдадзены вучэбны дапаможнік (“Гаворым па-беларуску”. Пад рэд. Л.І. Сямешкі. – Мн., 1999) – інтэграваны лексіка-граматычны курс з вучэбнымі тэкстамі этнакультурнага, краіназнаўчага характару і сістэмай заданняў, скіраваных на фарміраванне маўленчых навыкаў і ўменняў. Аднак па розных прычынах ідэя МЛШБ ва ўсім аб’ёме не ажыццявілася. Паколькі ў 2000 годзе мне давалося надоўга ад’ехаць у замежжа, то не магу каментавачь тагачасныя рэаліі.

– Чым адрозніваецца сучасная Школа ад ранейшых?

– Канцэптуальна істотна не адрозніваецца. Вырашаюцца такія ж адукацыйныя задачы: зацікавіць замежных навучэнцаў мовай і культурай тытульнай нацыі Беларусі, выбраць найбольш эфектыўныя прыёмы і спосабы разгортвання пазнавальнай дзейнасці, даць магчымасць слухачам цалкам паглыбіцца ў беларускае маўленча-культурнае асяроддзе, удала спалучыўшы маўленчую практыку з актыўным адпачынкам. Па-ранейшаму важна, каб слухачы маглі не толькі хутка авалодаць навыкамі і ўменнямі ў розных відах маўленчай дзейнасці, але і атрымалі задавальненне ад заняткаў, ад інтэлектуальнага і эмацыйнага паглыблення ў беларускую лінгвакультурную прастору, што ў выніку ўмацоўвала б у іх жаданне і надалей займацца беларусістыкай, а тым самым павышала б імідж беларускай мовы і культуры ў свеце.

А вось у самой лінгвадыдактычнай мадэлі навучання з’явілася многа інавацый. Стан-

дартызацыя і дыферэнцыяцыя адукацыйнага працэсу, што набылі статус вызначальных прынцыпаў, укараненне шматкампанентнай кампетэнтнасна-ўзроўневай парадыгмы, сучасныя інфармацыйныя тэхналогіі і камунікацыйна-кагнітыўныя педагагічныя стратэгіі істотна змянілі адукацыйны ландшафт. Навучанне мове дэкларуецца сёння не толькі як авалоданне прадметнымі ўменнямі і навыкамі (чытаць, пісаць, успрымаць, гаварыць) з улікам сітуацыйнага кантэксту, але і як складнік метапрадметных (агульнакультурных, кагнітыўных) кампетэнцый, як спосаб набыцця полікультурнасці, што патрабуе выхаду на лінгвакультурны і лінгвакагнітыўны ўзровень засваення мовы.

Адпаведна змяніліся патрабаванні да выкладчыка, які павінен валодаць многімі кампетэнцыямі. З улікам антрапалагічнай інтэрпрэтацыі мовы і сучаснай філасофіі адукацыі, акрамя ўласна моўнага матэрыялу, патрабуецца мэтанакіраванае і паслядоўнае планаванне і інтэграванне ў навучальны працэс лінгвакультурнага і міжкультурнага складнікаў. Трымаючы ў полі зроку ўвесь комплекс навучання, і найперш суб’ектаў адукацыйнага працэсу, выкладчык павінен валодаць творчымі і інтэрактыўнымі метадамі навучання, ведаць стратэгіі і тактыкі маўленчых паводзін, структуру лінгвакультурных ведаў і ментальнага лексікону, культурных сэнсаў інфармацыі, актуальнай для кожнага ўзроўню валодання мовай.

Што да арганізацыйнага алгарытму працы Школы, то грунтуецца ён на досведзе, набытым яшчэ ў 1980-я гады падчас узелу ў падобных школах-семінарах у Польшчы, Балгарыі, Славеніі. З асаблівай удзячнасцю ўзгадваецца славенскі вопыт, атрыманы на XIII-м Міжнародным летнім семінары славенскай мовы, літаратуры і культуры, які, па сутнасці, ляжыць у аснове нашага праекта. Менавіта ў Любляне пераканалася, што за два тыдні інтэнсіўных заняткаў, можна узяць добры старт, сапраўды, пачаць гаварыць на мове, абменьвацца інфармацыяй у межах нескладаных сацыябытвых і вучэбных сітуацый. Па прыездзе дадому нават пераклала на беларускую мову славенскія казкі для дзяцей: хапіла ведаў, матывацыі. А матывавалі не толькі добра наладжаная сістэма заняткаў, інтэрактыўныя метады навучання,

Міжнародная летняя школа беларусістыкі...

прывабны і цікавы дыдактычны матэрыял, але і само стаўленне гэтага невялікага (каля 2 млн.) народа да сваёй нацыянальнай традыцыі, тое, як шануе ён гістарычную памяць і ганарыцца сваёй моўна-культурнай самабытнасцю як найвялікшай каштоўнасцю. Гэта не можа не выклікаць у іншаземца павагу і цікавасць да народа і яго мовы.

– Дык колькі ўсяго летніх школ было?

– Калі лічыць ад пачатку, то сёлета – 8-ая Летняя школа беларусістыкі. У Рэспубліканскім інстытуце вышэйшай школы (РІВШ) яна праводзіцца трэці раз.

– Як Вам здаецца, ці цяжка вывучыць беларускую мову?

– Паняціці “лёгкасць – цяжкасць” у дачыненні да вывучэння моў адносных, хоць умоўна вылучаюцца, паводле ступені складанасці, чатыры групы моў: 1-я – італьянская, іспанская; 2-я – англійская, французская, нямецкая, 3-я – славянскія мовы, венгерская, фінская, іўрыт, турэцкая; 4-я – арабская, кітайская, японская, карэйская.

Зразумела, лягчэй вывучаць структурна блізкія мовы. Але мне здаецца, што беларускую, як і любую іншую славянскую (і не славянскую) мову, вывучаць лёгка, калі інфармацыя будзе падавацца лёгка і цікава, калі ёсць моцная матывацыя, калі выразна ўяўляеш, дзеся “чаго”, калі валодаеш кагнітыўнымі стратэгіямі засваення, калі ёсць добрае метадычнае забеспячэнне і таленавіты, прафесійны выкладчык.

Істотна таксама, вывучаеш мову да ўзроўню “выжывання” ці хочаш дасканала валодаць на ўзроўні адукаванага носьбіта мовы. А калі разглядаць пытанне ў кантэксце сучаснай антрапалагічнай парадыгмы, дзе кожная мова – гэта адмысловы “тып” і “характар”, “ментальнасць” і “культура” народа і ўвесь бясконцы свет носьбітаў мовы, то ўсё не так проста, бо для пазнання гэтага іншага свету няблага б дэшыфраваць моўна-мысленчы і культурны код народа, усвядоміць сябе, хоць бы гіпатэтычна, часткай гэтага свету, “напісаўшы” ў галаве віртуальны падручнік яго мовы. Дарэчы ўзгадаць слушную заўвагу вядомага амерыканскага перакладчыка, знаўцы розных моў Карэла Фікс-

мана: “Замежнай мовай можна авалодаць, але спатыкаешся на культуру”.

– Дзе, акрамя МЛШБ, замежнікі могуць вывучыць беларускую мову?

– У Беларусі – ва ўстановах вышэйшай адукацыі падчас гадавых і семестравых стажыровак на кафедрах беларускай мовы, на розных моўных курсах беларускай мовы пры ўніверсітэтах. У іншых краінах – у цэнтрах беларускай дыяспары, дзе беларуская мова ёсць мовай этнічнай меншасці і вывучаецца ў розных адукацыйных установах (Літва, Польшча, Украіна, Расія, Чэхія, Латвія, Эстонія), а таксама ў краінах, дзе існуюць традыцыі беларусазнаўства і беларуская мова разам з іншымі славянскімі мовамі выкладаецца на славістычных кафедрах.

– Як магчыма яшчэ больш удасканаліць працу Школы і што для гэтага робіцца?

– Навучанне беларускай мове іншаземцаў – адносна малады адукацыйны напрамак, у межах якога, безумоўна, ёсць што і даследаваць, і ўдасканальваць.

Паляпшаць навучальны працэс магчыма і патрэбна найперш праз прафесійную падрыхтоўку кваліфікаваных выкладчыкаў, гатовых на сучасным узроўні забяспечваць міждысцыплінарны характар выкладання беларускай мовы як замежнай з улікам усяго функцыянальнага спектру мовы, псіхалага-фізіялагічных механізмаў яе засваення і асобных характарыстык навучэнцаў. У Беларусі няма кафедры, дзе рыхтаваліся б такія кадры, таму пакуль адчуваецца іх дэфіцыт.

Між тым, паспяховаць навучання залежыць ад стану метадычнага забеспячэння выкладання, ад прывабнасці і навізны вучэбнага матэрыялу, ад нападнення яго пазітыўнай, цікавай інфармацыяй, здольнай актывізаваць кагнітыўную (інтэлектуальную, эмацыйную, эстэтычную) дзейнасць удзельнікаў Школы, што ў выніку можна разглядаць як стымул да самастойнай працы і далейшага паглыбленага вывучэння беларускай мовы.

Істотнае значэнне ў плане аптымізацыі навучання мае характар метадычных прыёмаў,

Лідзія Сямешка

што выкарыстоўвае выкладчык на занятках, яго ўменне падкрэсліць асабістую значнасць і важнасць для навучэнца вучэбнай інфармацыі, уменне стварыць спрыяльную псіхалагічную атмасферу ў групе і знайсці індывідуальны падыход да кожнага з навучэнцаў.

Магчымасці для ўдасканалення працы МЛШБ бачацца таксама ў стварэнні шматмодульных адукацыйных праграм (з улікам прафесійна арыентаваных запатрабаванняў навучэнцаў, узроўню іх камунікатыўнай кампетэнцыі і інш.), у распрацоўцы нарматыўнага і вучэбна-метадычнага комплексу, прызначанага для рэгламентацыі ўзроўневага навучання беларускай мове як замежнай. У межах Праграмы навуковых даследаванняў у РІВШ вядзецца праца ў гэтым кірунку. У гэтай жа адукацыйнай установе рэалізаваны аўтарскія Праграмы павышэння кваліфікацыі для педагогічных работнікаў УВА “Беларуская мова як замежная: актуальныя праблемы апісання і метадыкі навучання (72 гадз.) і “Беларуская мова як замежная ў кантэксце сучаснай адукацыйнай парадыгмы” (36 гадз.). (Аўтар-складальнік Л. Сямешка). Праграмы маюць на мэце павышэнне прафесійнай культуры і метадычнага досведу выкладчыкаў беларускай мовы за кошт актуалізацыі праблемных пытанняў катэгарыяльнага і прагматычнага характару, інавацыйных падыходаў да стварэння вучэбна-метадычнай літаратуры, асэнсавання беларускага культурна-аксіялагічнага складніка ў месце навучання беларускай мове як замежнай у кантэксце сучаснай лінгвакультурнай і міжкультурна арыентаванай кампетэнтнаснай адукацыйнай парадыгмы. Праз рэалізацыю Праграмы ставілася таксама задача выявіць інтэлектуальны рэсурс для кадравага забеспячэння адукацыйнага напрамку “Беларуская мова як замежная”, бо, відавочна, у нашай краіне дастаткова спецыялістаў у галіне беларускай філалогіі, якія валодаюць некалькімі мовамі і маюць навыкі выкладання іншых моў (рускай, польскай, чэшскай і інш.). Менавіта іх мы бачым у якасці патэнцыйных выкладчыкаў беларускай мовы ў замежнай аўдыторыі.

— Вы ўжо столькі год курыруеце гэты праект. Чаму ён Вас не перастае цікавіць?

— Больш за дзесяць гадоў мяне не было ў краіне, таму нічога не курырвала. Ды асабліва праектам ніхто і не займаўся, хоць ён паранейшаму застаецца актуальным, вартым увагі і перспектыўным. Гэта творчая праца ад пачатку і да канца. Ужо распрацоўка самой праграмы патрабуе крэатыўнага падыходу, бо мусіш канструяваць вобраз крыху ідэалізаванага беларуса, каб слухач змог паглядзець на Беларусь яго вачамі і ганарыўся (у ідэале) тым, што вывучае беларускую мову. Важна разумець, што будзе цікава менавіта сёлетняму навучэнцу, якія кампетэнцыі, уяўленні, уражанні ад Летняй школы ў Мінску ён павінен атрымаць. Да таго ж, МЛШБ дае магчымасць апрабоўваць узроўневую мадэль навучання беларускай мове як замежнай (параметры зместу навучання на розных узроўнях, крытэрыі і спосабы ацэнкі вынікаў навучання праз тэставыя тэхналогіі), а таксама новыя педагогічныя стратэгіі і сучасныя лінгвакультурныя метадыкі навучання.

Увогуле МЛШБ – унікальная адукацыйная пляцоўка, дзе пануе беларускае слова, у тым ліку дзякуючы шматлікім валанцёрам – студэнтам са сталічных універсітэтаў, якія дапамагаюць ствараць для слухачоў беларускае маўленчае асяроддзе, і дзе ў нестандартных, займальных формах іншаземцы могуць абмяркоўваць актуальныя пытанні беларусістыкі, слухаць лекцыі вядомых у сваім прафесійным полі навукоўцаў пра гістарычныя шляхі беларускага народа, адмысловасць беларускай мовы і знаёміцца з апошнімі дасягненнямі літаратуразнаўчай і лінгвакультуралагічнай думкі.

Было б няблага, каб кожная Летняя школа, адказваючы (праз навучанне беларускай мове) на пытанні: хто такія беларусы? якім яны бачаць свет? як успрымаюць і ацэньваюць яго?, адкрывала перспектывы для больш глыбокага пазнання беларускага “космасу” і пашырэння беларускай мовы і культуры ў міжнароднай акадэмічнай і культурнай прасторы.

Інтэрв’ю браў Павел Бранавец